

РЕЦЕНЗИЯ

Относно дисертационен труд за присъждане
на образователна и научна степен „доктор”

в Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд

„Производствен потенциал и инвестиционни решения
в аграрния сектор (на примера на област Видин)“

Автор на дисертационния труд: Герго Тошев Гергов

Научен ръководител проф. д-р Нано Танев Нанев

Научен консултант: доц. д-р Керанка Стоянова Недева

Рецензент: Проф. д-р ик. н. Рангел Петров Трендафилов

Докторантът е приложил следните документи за участие в процедурата за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”:

1. Заявление до ректора за допускане до публична защита;
2. Европейски формат на автобиография;
3. Диплома за придобита образователна – квалификационна степен „Магистър” – или заверено от приемашкото длъжностно лице копие;
4. Дисертационен труд – (3 бр. на хартиен и 3 бр. на електронен носител);
5. Автореферат с резюме на английски език – (3 бр. на хартиен и 3 бр. на електронен носител);
6. Списък на научните публикации във връзка с дисертацията и по 3 копия от тях;
7. Протокол от заседание на катедрата с предложение за членове на жури;
8. Заповед за зачисляване;
9. Протоколи от изпити от индивидуален учебен план;
10. Заповед за отчисляване с право на защита;
11. Документ за платена такса по процедурата за защита, съгласно Тарифата;

12. Декларация за оригиналност и приноси;
13. Информационна карта на НАЦИД за защитен дисертационен труд (на български език);
14. Информационна карта на НАЦИД за защитен дисертационен труд (на английски език);

I. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Мениджмънт и маркетинг”, факултет по Икономика на Аграрния университет – гр. Пловдив.

1. Биографични данни за докторанта Герго Тошев Гергов
  - Герго Гергов е роден на 08.01.1978 г. Средното си образование завършва в гр. Видин през годините 1991 – 1996 г. в Природо-математическа гимназия „Екзарх Антим I“. През периода 1998 – 2002 г. завършва Университет за национално и световно стопанство – бакалавър „Аграрна икономика“. През 2005 – 2007 г. в Нов български университет придобива квалификацията Магистър по бизнес администрация.
  - Богата и разнообразна е трудовата дейност на докторанта. През периода 2002 – 2007 г. работи в УниКредит Булбанк АД, гр. София. През 2011 – 2015 г. е кмет на община Видин и Заместник председател на Съюза на българските общини.
  - В трудовата си дейност използва английски и руски езици и лидерски способности и умения за работа в екип.
2. Богатата по съдържание биография на Герго Гергов, макар и съвсем накратко изложена, показва че той притежава големи знания, умения и компетенции, които несъмнено са оказали благотворно влияние върху работата му като докторант и разработването на своя дисертационен труд.

II. Обща характеристика на представения дисертационен труд на тема „„Производствен потенциал и инвестиционни решения в аграрния сектор (на примера на област Видин)““

Дисертационния труд е рецензиран и оценен в съответствие на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и

Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Аграрния университет – гр. Пловдив.

1. Дисертационният труд е традиционно структуриран и се състои от въведение, три глави, заключение, използвана литература и списък на съкращенията, с общ обем от 183 страници.
2. Във въведението, докторантът зачитава избора за тема за своя дисертационен труд, като посочва, че резултатите от аграрното производство в голяма степен зависи от състоянието и структурата на производствения потенциал на страната. В това той вижда своята задача – да изследва спецификата на производствения потенциал на аграрния сектор, неговите реални измерения и на тази основа да предложи пътища за повишаване на ефективността на селскостопанското производство. Като се основава на изискванията на Общата селскостопанска политика на Европейския съюз, насочва своето изследване в регионален аспект, като отчита негативните промени в селското стопанство, настъпили в резултат на недалновидно проведената у нас поземлена реформа. Българското земеделие все още е подвластно на допуснатите грешки, които до голяма степен доведоха до унищожаване или влошаване на неговия потенциал. Докторантът с пълно право търси и предлага промяна, въпреки неблагоприятната инвестиционна среда в българското земеделие. С това темата е актуална и е успех както за докторанта, така и за неговите ръководители. Оптимизмът на докторанта относно бъдещето на аграрния сектор в България се основава на членството ни в Европейския съюз и в това отношение определя две основни предизвикателства, свързани с прилагането на Общата селскостопанска политика на Общността: техническата готовност за прилагането на политиката и получените резултати.
3. От това произтича и определената конкретна цел на дисертационния труд, а именно: на основата на теоретичен анализ на методическите основи на потенциала да се предложи усъвършенстван модел, който да способства за повишаване ефективността на използването му в аграрния сектор на Видински регион.

Задачите, които произтичат от така формулираната основна цел са свързани с: изследване същността и характеризиране на потенциала като научна категория; идентифициране на факторите, които определят същността на видовете потенциал; формиране на обща концепция за потенциала на аграрния сектор; разработване на методика

за оценка на производствения потенциал в отрасъла; отправяне на предложения и практически препоръки за повишаване на ефективността от използване на производствения потенциал на сектора в област Видин и предлагат практически инвестиционни решения за тази цел.

4. Изследването обхваща периода 2010 – 2014 г., достатъчен, за да се получат реални, обективни резултати.
5. Предмет на изследване са спецификите, насоките, оценката на икономическата целесъобразност на производствения потенциал и инвестиционните процеси.
6. Обектът на научното изследване са земеделските стопанства в област Видин.
7. Тезата на дисертационния труд докторанта вижда в това, че благоприятните дадености и значимостта на аграрния сектор заедно с ефективното използване на производствения потенциал ще осигурят по-добри инвестиционни възможности и конкурентни позиции на отрасъла в изследвания регион.
8. В изследването са използвани сравнителния и ретроспективен анализ, статистически методи, дедуктивен, индуктивен метод, абстрактно-логически, монографически, икономико-статистически методи и др. Тези методи са в съответствие с поставените задачи и нивото на методологията на изследване в аграрикономическата наука.
9. Основни литературни и информационни източници: Евростат, Система за земеделска счетоводна информация (СЗСИ), Национален статистически институт (НСИ), Министерство на земеделието и храните (МЗХ), Стратегии за развитие на отделни отрасли в селското стопанство, нормативни документи.
10. Литературната справка включва общо 160 заглавия, от които 99 бр. на кирилица, останалите на латиница. Посочените в справката заглавия по същество и по съдържание се отнасят към проблема, който разработва докторантът.

С убеденост твърдя, че докторантът се е справил напълно с изискванията, свързани с образователната страна на научно образователната степен „доктор“. Това красноречиво говори за големите възможности на начинаещ изследовател и доказателство за това, че резултатите от изследванията, които докторанта прави в своя докторат са на високо научно ниво.

III. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати в дисертационния труд на Герго Гергов.

1. В първа глава докторантът прави задълбочен литературен обзор за понятието потенциал и оценка на отделни виждания и формулировки. Въз основа на всичко това, той формулира определени свои изводи, които по същество представляват авторови определения на понятието потенциал.

Докторантът интерпретира задълбочено теоретическите особености на категорията потенциал и по-конкретно този на аграрния сектор.

Разработената от докторанта методика за икономическа оценка на потенциала на аграрния сектор се гради основно на теорията за икономическата ефективност. Дадени са определения за категорийте ефект, ефективност, както и показателите, с които се измерват.

2. Във втора глава са представени резултатите от използваната методика в конкретното научно изследване.

Достойнство на дисертационния труд в тази глава е направения обширен и задълбочен анализ на състоянието на селското стопанство във Видинска област по редица показатели като: площ; обработваема земя по категории; изоставени земи (около 50 %); производствени структури по отрасли; средни добиви (пшеница – 100-400 кг. от декар в различни години); царевица – както при пшеницата. Подчертана е неблагоприятната тенденция за намаляване или запазване на ниско ниво средните добиви от всички култури. Акцентира се върху изоставането на зеленчукопроизводството и трайните насаждения (3,5 %) като една от основните причини за голямата безработица в отрасъла земеделие. Неблагоприятни тенденции спохождат и животновъдството, чийто облик се гради главно върху сектора говедовъдство (крави около 5000 бр.; овце-майки – около 20 000 бр.; кози 23 000 бр.; свине майки 1900 бр.; птици – около 25 000 бр.; пчелни семейства до 25 000 бр.). Общата тенденция е към намаляване на показаното ниво по въдства. Голяма част от тази глава е отделено на състоянието на хидромелиоративната система в областта.

Едно сравнение в тази област между двата периода преди и след поземлената реформа би показвало и откроило по-добре потенциала на отрасъла в момента.

Заслуга на докторанта е направеният задълбочен анализ на проблемите довели до лошото състояние на земеделието в областта. Направените изводи и препоръки могат с успех да се

използват от управленческите органи в областта за решително подобряване на потенциала на земеделието и резултатите от производството.

Приложеният SWOT анализ красноречиво показва силните и слабите страни на отрасъла земеделие. Откроени са възможностите и заплахите за бъдещето на земеделието в област Видин.

Постижение с реален практически ефект е определения, на базата на трудовия потенциал, нивото на производствения потенциал в аграрния сектор на областта.

3. В трета глава, логично докторанта акцентира върху инвестициите, като главно условие за повишаване на технологичния потенциал в земеделието на Видинска област. Изложението в тази глава започва с очертаване на изискванията на Европейския съюз за разработване на инвестиционни проекти: идентификация на фирмата, характеристика на конкурентната среда на фирмата бенефициент и др. Цялата глава по-нататък е посветена на дейността и резултатите от нея на фирма, занимаваща се с „производство на лозов и друг посадъчен материал. Направена е характеристика на инвестиционния проект: цел на проекта, почвено-климатични характеристики, експертен опит, необходими инвестиции, бюджет на инвестиционния проект, практическа оценка на резултатите от проекта с приложение на статистически методи, динамични методи и др. Представени са и резултатите от необходими инвестиции за повишаване на технологичния потенциал на аграрния сектор (производство на биопродукти от орехи в област Видин). Резултатите са показани в табличен вид без коментар.

Въз основа на анализа на състоянието на земеделието във втора глава и анализираните проекти в трета глава докторанта прави конкретни изводи и препоръки за перспективното развитие на селското стопанство в област Видин в няколко направления:

1. Приоритетно развитие на биологичното земеделие.
  - Обучение на земеделските производители в прилагане на биологичното земеделие;
  - Определяне на екологично чисти райони на територията на областта.
2. Създаване на масиви от трайни насаждения (лозя, малини, овощни култури).
  - Разработване на овощна почвено-климатична карта на областта;
  - Създаване на пипиниера за посадъчен материал.

3. Изграждане на земеделски производствени структури от европейски тип.
  - Изграждане на Местни инициативни групи (МИГ);
  - Изграждане на сдружения на селскостопански производители.
4. Стимулиране на предприемачеството в отрасъла и привличане на инвестиции.
5. Внедряване на високоефективни и нови технологии, сортове и породи.

IV. Оценка на научните и научно-приложни приноси.

1. Доразвита е теоретичната основа за изследване на производствения потенциал на аграрната сфера.
2. Представена е по-детализирана формулировка на понятието "производствен потенциал".
3. За първи път е извършен анализ на производствения потенциал на аграрния сектор в област Видин.
4. Разработване на инвестиционни проекти и модели за използване на инвестиционния потенциал в област Видин.

V. Оценка на публикациите на дисертанта

Научните публикации на брой 2 са свързани с темата на дисертацията, на латиница и в съавторство.

VI. Оценка на автореферата.

По съдържание и по същество авторефератът отговаря на дисертационния труд.

VII. Критични бележки, препоръки и въпроси.

1. Не се прави разлика между поземлена и аграрна реформа.
2. Непълна е характеристиката на наличната работна сила в областта.

3. Липсва пазарна ориентация и възможности за реализиране на произведената продукция в областта.
4. Това, че публикациите са на латиница до известна степен може да затрудни по-широкото им и задълбочено познаване от широката общественост в България.
5. Какво е конкретното участие на докторанта в представените два проекта?
6. В бъдещата си изследователска дейност да осъществи научен сравнителен анализ на различни периоди на развитието на отрасъла и по-конкретно за неговия потенциал.

VIII. Заключение:

Докторанта борави свободно и коректно с литературните източници. Той показва големи възможности при подбора на методи и изграждане на изследователски апарат. Притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения. Демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Дисертационния труд съдържа научни и научно-приложни приноси.

Всичко това ми позволява с убеденост да дам своята положителна оценка и да предложа на членовете на уважаваното от мен жури да стори същото за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Герго Тошев Гергов.

София

25.11.2016 г.

Рецензент:

Проф. дин Рангел П. Трендафилов

